



Aan de commissie
Bouwen, Wonen en Buitenruimte

Beste commissieleden,

Tijdens de behandeling van de Voorjaarsnota 2024 in uw raadscommissie van 26 juni jongstleden heb ik u toegezegd om in een technische sessie terug te komen op de vraag van raadslid De Haan waarbij de risico's worden benoemd en hoe het zit met de 'verkopers' van lachgascilinders. (24bb004526). Omdat er onvoldoende belangstelling is gebleken voor een technische sessie, is op woensdag 16 oktober een gesprek gepland met enkele raadsleden en ambtenaren.

Ik hecht er belang aan om de hele raadscommissie te informeren, vandaar dat ik u met deze brief meeneem in de risico's van lachgascilinders, het opruimen van cilinders uit de buitenruimte en handhaving.

Risico's van lachgascilinders

Bij het opruimen en inzamelen van lachgascilinders staat voorop dat we de veiligheid van Rotterdammers en onze medewerkers kunnen garanderen. De gemeente houdt daarom rekening met de onderstaande richtlijnen:

- Gasflessen en overige drukhouders zijn per definitie niet leeg. Wanneer gasflessen of drukhouders gevaarlijke of brandbare gassen bevatten, is sprake van gevaarlijk afval.
- Gassen zijn in zowel de vervoerswetgeving als in de regelgeving voor opslag aangemerkt als gevaarlijke stoffen. Het gevaar van lachgas is tweeledig. Ten eerste is lachgas een oxiderende stof, wat betekent dat als het gas bij een brand betrokken raakt, het de brand gaat voeden met zuurstof. De brand wordt daardoor heftiger. Ten tweede wordt lachgas veelal onder druk vervoerd. Drukhouders die bij een brand betrokken raken, kunnen exploderen.
- De opslag van gasflessen moet voldoen aan de richtlijnen van de Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen (PGS-15). De PGS-15 bevat richtlijnen voor de arbeidsveilige, milieuveilige en brandveilige opslag van verpakte gevaarlijke stoffen. De opslag op de Rotterdamse milieuparken voldoet aan deze richtlijnen. Het gaat o.a. om:
 - De opslag moet bij voorkeur in de buitenlucht gebeuren. Dat geldt voor zowel volle als lege gasflessen met de gevaareigenschappen verstikkend, oxiderend en/of brandbaar.



- De cilinders moeten zo staan, dat deze niet om kunnen vallen.
- Een open opslagvoorziening mag niet ongecontroleerd toegankelijk zijn voor onbevoegden.
- Het vervoer van drukhouders met lachgas valt onder de voorschriften van het ADR. ADR is de Europese overeenkomst voor het internationale vervoer van gevaarlijke goederen over de weg.
- Het ILT (Inspectie Leefomgeving en Transport) heeft in een brief van juli 2023 aangegeven dat het vervoer van lachgas door overheden niet onder de reikwijdte van het ADR valt (in verband met de grote hoeveelheden lachgascilinders in de openbare ruimte). Gemeente Rotterdam heeft besloten om wel alle voorzorgsmaatregelen te treffen om lachgascilinders zo veilig mogelijk te vervoeren.

Het grootste risico van lachgascilinders ontstaat dus bij brand. Het risico van een lachgascilinder in de buitenruimte is niet heel groot. Dit staat uiteraard los van het ongewenste straatbeeld en het feit dat lachgas illegaal is.

Verkopers van lachgas

Met ingang van 1 januari 2023 is lachgas op lijst II van de Opiumwet geplaatst en is het lachgasverbod ingegaan. Het is verboden om lachgas voor recreatief gebruik binnen Nederland te vervoeren, te verkopen, te produceren of in bezit te hebben. Over uw vraag over hoe het zit met verkopers van lachgas kan ik daarom kort zijn: de verkoop is illegaal.

Opruimen, innemen en uitsorteren lachgascilinders

Een gevolg van het verbod is de illegale handel in wegwerpcilinders, die in groten getale worden gedumpt in plantsoenen en op straat. Daarnaast worden de cilinders ook weggegooid bij het restafval, wat tot problemen leidt bij de afvalverwerker.

Opruimen

Sinds begin 2023 is het opruimen van lachgascilinders in de buitenruimte steeds verder opgeschaald. In eerste instantie deden de milieucontroleurs van Stadsbeheer dit als enige, maar het bleek te veel werk voor dit team van destijds 6 medewerkers. Sinds augustus 2023 wordt daarom extern milieutechnisch bedrijf Strukton ingehuurd om de grote aantallen meldingen over lachgas af te handelen, met de inzet van 1 wagen met aanhanger gedurende 2 dagen per week. Toen ook deze inzet niet voldoende bleek, is vanaf half juni dit jaar verder opgeschaald met de inzet van 4 wagens gedurende 5 dagen per week van Schone Stad.

Een groep medewerkers van Schone Stad heeft een korte opleiding gekregen over het omgaan met lachgascilinders en er wordt gereden met open bakwagens die voldoen aan de veiligheidsvoorschriften en zijn voorzien van speciale kratten waar de cilinders rechtop in kunnen staan.

Het opruimen van lachgascilinders gebeurt naar aanleiding van meldingen van bewoners en eigen waarneming van medewerkers. Een melding maken kan eenvoudig via de MeldR app, categorie afval, onderwerp drugsafval. Stadsbeheer verdeelt de meldingen op basis van de locatie en het aantal lachgascilinders en bepaalt welke meldingen spoed hebben. Milieucontrole handelt spoedmeldingen af, bijvoorbeeld meldingen over lachgascilinders in een speeltuintje, bij een bewoner in huis of een dumping in een restafvalcontainer. Schone Stad handelt de meldingen af van maximaal 10 stuks per locatie en Strukton de meldingen van meer dan 10 stuks per locatie.



Van januari t/m juni 2024 zijn ruim 6.100 cilinders opgeruimd, gemiddeld ruim 1.000 stuks per maand. Met de extra inzet zijn in de maanden juli t/m september een kleine 7.800 cilinders opgeruimd, gemiddeld 2.595 stuks per maand.

Sinds de opschaling van deze zomer is de afhandeltermijn van een melding drastisch teruggebracht. Waar de cilinders voorheen soms weken op straat lagen, is dat nu nog maximaal enkele dagen.

Innemen

Sinds augustus 2023 worden lachgascilinders ingenomen op de Rotterdamse milieuparken. Van januari t/m september 2024 zijn 3.111 cilinders ingenomen, gemiddeld 345 stuks per maand.

Uitsorteren uit restafval

Afvalwerker AVR treft grote aantallen lachgascilinders aan in het Rotterdamse restafval. Om schade aan de verbrandingsinstallatie te voorkomen sorteert AVR de lachgascilinders met behulp van magneettechnologie op de nascheidingsinstallatie uit het restafval.

In het eerste halfjaar van 2024 zijn meer dan 27.000 cilinders uit het restafval gehaald, gemiddeld ruim 4.500 per maand.

Sinds begin oktober jl., ruim een jaar na de grote brand van september 2023, is de verbrandingsinstallatie van AVR weer operationeel.

Handhaving op lachgas

Als gemeente heeft Rotterdam een beperkte invloed op de handel in lachgas(cilinders), want het gaat om een Europese markt. Voor het traceren van in- en verkoop van illegale lachgascilinders is de gemeente afhankelijk van diensten als de Belastingdienst, Douane, Openbaar Ministerie en politie. Maar dat neemt niet weg dat dit ook een groot lokaal probleem is waarbij lokale aanbieders aangepakt moeten worden.

De gemeente handhaaft vooral op de overlast die het gebruik van lachgas met zich meebrengt. Handhavers treden dan op basis van de Omgevingswet en de wetgeving rondom afval op. Daarnaast wordt samengewerkt met de politie. Door de huidige werking van de Opiumwet zijn vrijwel alle gevallen waarbij een gebruiker op heterdaad wordt aangetroffen een zaak van de politie. Het Openbaar Ministerie heeft handhaving op toegestane gebruikershoeveelheid vastgesteld op 1 ampul/ 1 ballon van 8 gram lachgas. Alle hoeveelheden boven deze hoeveelheid vallen onder de Opiumwet en het is dan aan de politie om op basis van deze wet op te treden. De praktijk laat zien dat de gebruikers van lachgas bijna nooit 1 ampul, maar al snel een cilinder bij zich hebben. De kleinst verkrijgbare hoeveelheid van een lachgascilinder is momenteel 0.95 liter/580 gram. Handhavers kunnen hierdoor vrijwel nooit zelfstandig optreden tegen het gebruik en de overlast van lachgas, omdat de politie moet worden ingeschakeld.

Er zijn gesprekken met het Openbaar Ministerie gevoerd over of de toegestane gebruikershoeveelheid kan worden aangepast en of er een aparte aanpassing/aanwijzing komt in de Opiumwet zodat er een effectieve inzet vanuit de gemeente kan plaatsvinden. De gemeente is momenteel in afwachting van wat het Openbaar Ministerie daarin gaat beslissen.

Zoals eerder aangegeven wordt ook onderzocht of het mogelijk is om last onder dwangsommen (LOD) op te leggen. Ondertussen is duidelijk dat de uitvoering hiervan gecompliceerder te zijn dan in eerste instantie gedacht. Onderzoek tot heden naar Opiumwet-gerelateerde LOD laat zien dat deze enkel zijn opgelegd met betrekking tot de verkoop van softdrugs.



Uit de jurisprudentie blijkt (die er enkel is in relatie tot de handel in softdrugs) dat de rechtbank een LOD al snel een te zwaar middel vindt. Reden die de rechter hiervoor geeft is dat het een (te) grote impact heeft op de vrijheid van het individu. Een last onder dwangsom gaat namelijk meestal gepaard met een gebiedsaanwijzing.

Actiematige inzet van handhaving

De gemeentelijke handhavers zetten met de volgende acties in op lachgas:

- *Monitoren van bekende hotspots op effect, ingezamelde aantallen en processen-verbaal*

Hotspots waar regelmatig lachgas wordt gebruikt veranderen niet. Maar doordat lachgascilinders nu veel sneller van straat worden weggehaald, is het algemene beeld verbeterd. Momenteel zijn er bij het team milieuhandhaving 6 zaken in onderzoek die gaan over dumping van meerdere cilinders na gebruik op hotspots.

- *Inzameling cilinders tijdens "wijk opruimacties"*

De milieuhandhavers nemen regelmatig deel aan "wijk opruimacties" door lachgascilinders te verzamelen en af te voeren. Dit wordt gewaardeerd door de wijkbewoners en de verkleint veiligheidsrisico's, omdat de ingezamelde cilinders meteen worden afgevoerd.

- *Communicatie naar (potentiële) gebruikers over lachgas*

Er wordt momenteel in samenwerking met influencer Touzani FC een campagne voorbereid om de (mogelijke) gebruikers van lachgas beter te bereiken en te wijzen op de gevaren van lachgasgebruik. Parallel aan deze samenwerking wordt er blijvend aandacht gevraagd voor de MeldR app en de wijze waarop Rotterdammers met op straat aangetroffen lachgascilinders om moeten gaan. Het doel van de samenwerking is dat de boodschappen van de gemeente en Touzani FC elkaar versterken om zo via de verschillende (socialmedia)kanalen de doelgroep van (mogelijke) lachgasgebruikers beter te bereiken.

Zoals eerder met u gedeeld wordt een actieplan opgesteld om de overlast van lachgascilinders in de buitenruimte zoveel als mogelijk terug te dringen. Dit actieplan ontvangt u eind november dit jaar.

Ik ga er vanuit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en stel voor om bij deze toezegging 24bb004526 af te doen.

Met vriendelijke groet,

Pascal Lansink-Bastemeijer
Wethouder Handhaving, Buitenruimte, Mobiliteit